

Checklista för dig som ska utfärda körtilstånd för truck

Det finns krav på körtilstånd för truck

Enligt lag ska alla truckförare på en arbetsplats ha arbetsgivarens skriftliga körtilstånd för att få använda truckarna. Den som hyr in truckförare ska utfärda körtilstånd även för dessa. Det räcker att endast en truckförare saknar körtilstånd för att arbetsgivaren ska riskera sanktionsavgift till Arbetsmiljöverket. Körtilstånden ska vara klara, tydliga och specifika – det räcker inte att ha ett generellt ifyllt formulär som gäller för alla. Hur gör man då för att uppfylla lagkraven? Det ska vi reda ut här.

Varför krävs körtilstånd?

Bakgrunden till kravet om körtilstånd är att truckar är bland de farligaste arbetsverktygen i Sverige. Många olyckor beror på att förare kör truckar de inte är vana vid, hanterar gods de inte känner till eller rör sig i miljöer de är obekanta med.

Det är det här körtilstånden är till för att förhindra. Körtilståndet ska göra det klart för truckföraren vilka arbetsuppgifter denne får utföra med trucken och vilka trucktyper som får användas. Är det aktuellt med tillsatsaggregat ska även dessa framgå av tillståndet.

Men först ska föraren ha fått rätt utbildning och säkerhetsinstruktioner av arbetsgivaren.

Vad är ett körtilstånd?

Ett körtilstånd ska vara skriftligt, antingen i pappersform eller digitalt. I båda fallen rekommenderas att det är underskrivet av arbetsgivaren eller arbetsgivarens representant med namnteckning eller till exempel BankID.

Ett körtilstånd är inte detsamma som ett utbildningsintyg – ofta kallat "truckkort". Utbildningsintyget visar vilka truckar föraren är utbildad på.

Det finns flera olika versioner av körtilstånd för truck att ladda ner från nätet. Se till att den version du använder uppfyller kraven på nästa sida.

VÄRT ATT VETA

Saknas körtilstånd kan arbetsgivaren få en sanktionsavgift på upp till 150 000 kronor.

Drygt 1,8 miljoner kronor dömdes ut i sanktionsavgifter för bristande truckkörtilstånd i Sverige under 2022.

Glöm inte att utfärda körtilstånd även för inhyrda truckförare.

Checklista för dig som ska utfärda körtillstånd för truck

Olika körtillstånd kan se olika ut, men alla måste innehålla ett antal uppgifter utifrån din arbetsplats. Här får du tips om hur varje punkt kan fyllas i för att både leva upp till Arbetsmiljöverkets krav och ha ordning och reda på arbetsplatsen.

Uppgifter körtillståndet måste innehålla enligt Arbetsmiljöverket

✓ **Personuppgifter** – det ska framgå vem körtillståndet gäller. Det finns inget krav på personnummer, men någon unik identifikation måste finnas. Tänk på att GDPR-säkra uppgifterna.

✓ **Arbetsuppgifter** – ange så tydligt som möjligt vilka arbetsuppgifter och vilka godsslag som körtillståndet gäller för. Exempelvis för lastning och lossning

- i ställage eller på fordonsflak eller
- av kartonger på pall eller
- av lådor i rullcontainer eller
- av pappersrullar

Ange också om tillståndet gäller för användning av utbytbar utrustning, och i så fall vilken.

✓ **Trucktyper** – det ska framgå vilka trucktyper som föraren är utbildad på och har rätt att använda. Det kan skilja sig åt. Bara för att en förare är utbildad på en truck, betyder det inte per automatik att föraren också har rätt att använda den på arbetsplatsen. Omvänt gäller däremot att föraren måste ha dokumenterad teoretisk och praktisk utbildning för de truckar körtillståndet gäller för.

I TLP10 (riktlinjer för truckutbildning) finns beteckningar för alla trucktyper, se nästa sida. Använd dem för att undvika missförstånd.

✓ **Arbetsgivare/inhyrare** – Körtillståndet ska utfärdas av arbetsgivaren. Om truckföraren är inhyrd, är det företaget som hyr in truckföraren som ska utfärda körtillstånd för den inhyrda truckföraren.

Andra uppgifter körtillståndet bör eller kan innehålla

✓ **Område** – var så noga som möjligt genom att ange inom vilka områden som körtillståndet gäller för, lagerhallar, utomhusområden etc. Föraren ska informeras om vilka speciella säkerhetsregler som gäller för de områden körtillståndet gäller.

Notera att om körtillståndet även gäller truck på väg krävs att föraren har minst körkort med behörighet AM- eller traktorkort.

✓ **Lokala regler** – det är av största vikt att truckföraren informeras om alla interna säkerhetsregler och förarinstruktioner. Det kan gälla lastens egenskaper, miljön som trucken ska användas i, laddningsstationer, lastkajer, säkring av truck under lastning, underhållsrutiner med mera.

✓ **Giltighetstid och återkallande** – körtillståndet gäller tills vidare, undantag kan vara till exempel sommarvikarier, men kan återkallas av arbetsgivaren med omedelbar verkan.

✓ **Underskrifter** – det är viktigt att det framgår vilken arbetsgivare (företag) som utfärdat tillståndet, men det finns inget lagkrav på underskrifter.

En stark rekommendation är ändå att både truckföraren och arbetsgivarens representant (till exempel en arbetsledare) skriver under körtillståndet eftersom det då uppfyller andra bestämmelser i arbetsmiljölöslagstiftningen som arbetsgivaren behöver beakta.

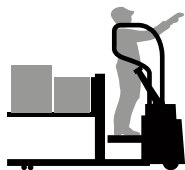
Den som skriver under ska också veta vad körtillståndet innefattar. Det gör situationen tydlig om en olycka inträffar där befogenheter överträtts och ord kanske står mot ord.

Byter man arbetsledare betyder det inte per automatik att ett nytt körtillstånd måste utfärdas. Det är funktionen arbetsledaren uppfyller som garanterar körtillståndets giltighet. Tänk på att även den nya arbetsledaren måste vara minst lika insatt i truckregler, säkerhet och vilka lokala regler som gäller på arbetsplatsen som den som först utfärdade körtillståndet.

TRUCKKATEGORIER ENLIGT TLP10

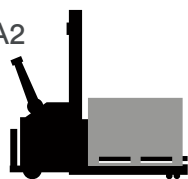
Kategori A

A1

Låglyftande plocktruck
Förarlyft <1,20 m

A2

Ledstaplare*

A3

Låglyftande åktruck
Lyfthöjd ≤0,2 m

A4

Låglyftare*
Lyfthöjd ≤0,2 m

Kategori B

B1

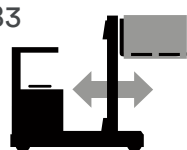
Motviktstruck

B2

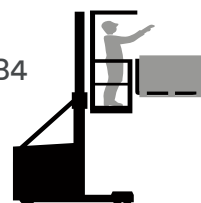
Höglyftande åkstaplare

B3

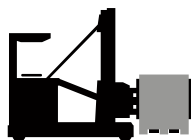
Skjutstativtruck

B4

Höglyftande plocktruck
Lyfthöjd ≤1,2 m

B5

Smalgångstruck

B6

Fyrvägstruck

Kategori C

C2

Hjullastare

C3a

Containertruck

C3b

Timmertruck

C4

Sidlastare

C5

Grensletruck

C7

Teleskoplastare

Kategori D

D1

Drag-/flaktruck

D2

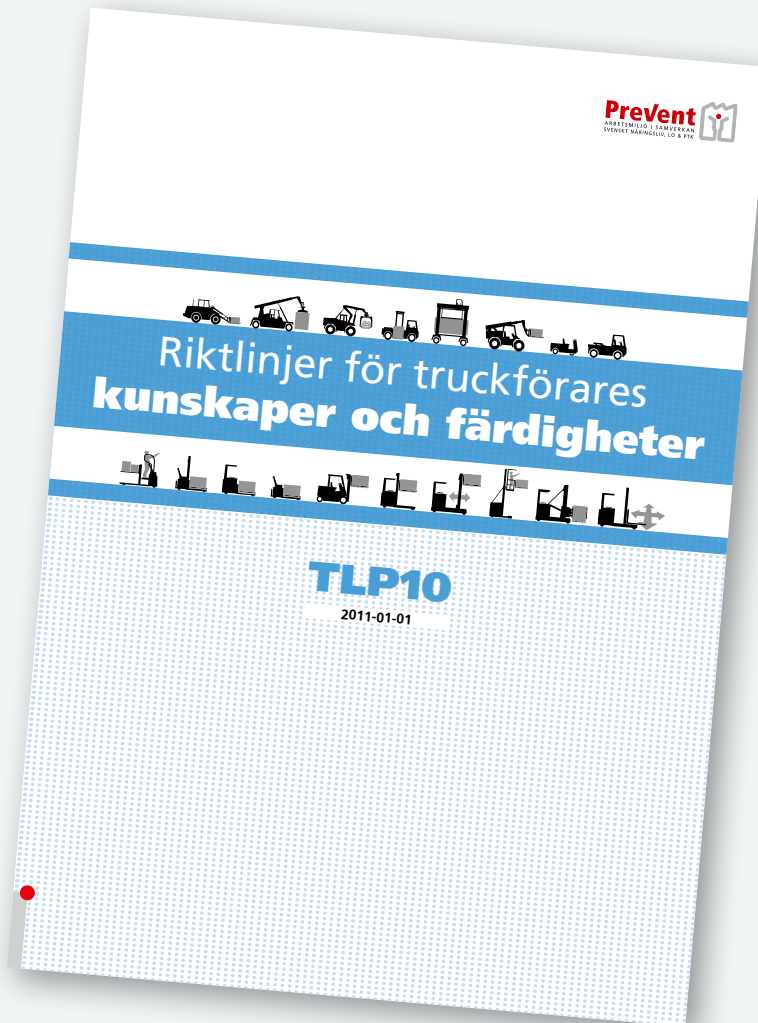
Terminaldragtruck

Av historiska och praktiska skäl har riktlinjer för drag-/flaktruckar och terminaldragtruckar tagits med i TLP10, trots att de inte är truckar enligt Arbetsmiljöverkets definition. Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av arbetsutrustning gäller dock samma krav på dokumenterad kunskap för dem som för truckar.

*A2 och A4: med eller utan åkplatta

GENERELLA KRAV FÖR ATT FÅ KÖRA TRUCK:

- Föraren ska ha fyllt 18 år.*
- Föraren ska ha lämpliga fysiska och psykiska förutsättningar för arbetet samt gott omdöme och ansvarskänsla.
- Föraren ska ha dokumenterade kunskaper och färdigheter för att använda trucken säkert.
- Föraren ska ha arbetsgivarens eller inhyrarens skriftliga tillstånd för att köra truck på arbetsplatsen.

* I vissa fall kan man få köra truck redan från 16 års ålder. Regler för detta finns i Arbetsmiljöverkets föreskrifter.